

Vattenråden för en renare Östersjö

Norra Möre vattenråd, Ljungbyåns vattenråd och Hagbyåns-Halltorpsåns vattenråd vill tillsammans söka projektbidrag för att deras långsiktiga mål för ett bättre vatten uppnås.

Bakgrund Ostkustens vattensamling

Norra Möre vattenråd, Ljungbyåns vattenråd och Hagbyåns-Halltorpsåns vattenråd samverkar sedan 2012 i Ostkustens vattensamling. Vattenråden är ideella föreningar, vems huvudman tillika kansli finns hos Kalmar kommuns Serviceförvaltning.

Året 2015 gjordes ett större arbete med att ta fram vattenrådets vision och strategi. I arbetet beskriver vattenråden vilka mål de vill uppnå inom 5-10 år. Målen beskrivs i textrutan på nästa sida.

Vattenrådets arbete fokuserar på att: utbilda och informera, ta fram underlag samt främja åtgärds genomförande. För att kunna uppnå dessa mål har vattenråden ständigt arbetat med projekt.

Exempel på projekt:

- Utveckla vattenrådskartan (digitalt verktyg)
- Levande Vattendrag/Levande Ljungbyån, biotopåtgärder i hela vattensystemet
- Biotopåtgärder i Snärjebäcken
- Lantbruksprojektet Norra Möre Vattenvård
- Dragsviksprojektet, samverkan med LNU
- Skolprojekt: Vattendetektiver och Waterwatch

Projektfinsiering har erhållits från Kalmar och Nybro kommun, LONA, LOVA, länsstyrelsen, Leader SydOst, Jordbruksverkets EHFF, statlig fiskevårdsmedel samt från privat finansiering till exempel Naturskyddsföreningens Miljöfond och Hossmo Fiskevårdsförening.

De senaste åren har vattenråden utvecklat arbetsmetoder och visat kompetens att ta kunna styra, leda och slutföra projekt. Som stöd i arbetet har styrelsen tillgång till en vattenrådssamordnare, projektledare på Kalmar och Nybro kommun samt rådgivare på länsstyrelsen. Externa experter hyrs in vid behov.

Bakgrund övergödning

Övergödning är en viktig utmaning i verksamhetsområdena. De senaste beräkningar visas att alla kustmiljöområdena har stora problem med fosfor. Även kväveläckage ska minskas.

Norra Möres flera mynningsområden belastar kustvatten med 312 ton kväve och 5,4 ton fosfor, belastningen behöver minska med 11% respektive 58%
Ljungbyån belastar Hossmoviken med 231 ton kväve och 4,7 ton fosfor. Enligt betinget bör belastningen från ån minska med 10% respektive 44%
Hagbyån, Halltorpsån och kuststräckan mellan åmynningarna belastar kustvatten med 350 ton kväve och 6 ton fosfor. Enligt betinget ska belastningen minska med 5% respektive 38%
(källa: PCL6 och länsstyrelsen Kalmar län).

Vattenrådets Målbete, var är vi om 5 år?

Norra Møre vattenråd:

- *Vattenrådet har ökat kännedom om vattnets status i vattendragen och kustmiljön i verksamhetsområdet genom provtagning och kartläggning*
- *I samverkan med olika aktörer, tar vattenrådet fram åtgärdsplaner för att uppnå målet god status. I åtgärdsplanerna kartläggs kostnadseffektiva åtgärder.*
- *Vattenrådet är rådgivare till markägare och tar initiativ för att genomföra åtgärder. Vattenråden genomför, i samverkan med andra aktörer, minst en åtgärd per år.*
- *Våra vattendrag är frigjorda från vandringshinder och livsmiljöer för nyckelarter har förbättrats*
- *Vattenrådet jobbar aktivt med rådgivning och framför åsikter kring ärende som berör vatten i våra avrinningsområden.*
- *Vattenrådet arbetar aktivt med kommunikation med allmänheten, speciella målgrupper och skolor i verksamhetsområdet.*

Ljungbyåns Vattenråd

Vattenrådet har bidragit till att kunskap om vatten och vattenförvaltning har ökat, genom att:

- *Biotopkarterat Ljungbyåns flöde*
- *Samlat och förmedlat kunskap samt visat på helhetskonsekvenser, möjliga åtgärder och sammanhang i kommunikation med myndigheter, organisationer och enskilda.*
- *Vattenrådet har fått mer inflyttande och ökat kunskap och engagemang hos myndigheter och politiken.*
- *Utbildat elever och skolpersonal.*
- *Gjort en prioritetsplan för kulturella värden i och kring vattendraget*
- *Tagit initiativ för att skapa fria vandringsvägar till och från Gårdsryd (Nybro vattenverk). Stöttat och genomfört andra småskaliga åtgärder i vattendragen som gynnar biologisk mångfald.*
- *Samlat kunskap och underlättat åtgärdsarbetet. Motverkat negativa effekter av utdikning.*
- *Bidragit till att befintliga föroreningar som finns kring ån har oskadliggjorts och hindrat uppkomst av nya*

Hagbyåns-Halltorpsåns Vattenråd:

- *Vattenrådet har förbättrat samarbete mellan myndigheten och andra organisationer i verksamhetsområdet.*
- *Vattenrådet har ökat kunskap om och skapat samsyn kring vattenhushållningsfrågor i avrinningsområdena. Kunskap om vattenflöden, reglering, magasinering och sammanhang mellan mark- och vattenanvändning i våra områden har ökat*
- *Vattenrådet genomför och är rådgivare för (småskaliga) åtgärder för ett bättre vatten. Allmänheten har bättre kännedom om vattenrådet och vattenvårdsarbetet. Specifikt har vattenrådet ökat engagemang och kunskap hos skolelever och skolpersonal.*

Källa: <https://www.vattensamling.se/vattenrad/>

Vattenråden vill utveckla arbetet för ett bättre vatten vidare och söker härmed stöd i arbetet.

De kommande tre år (2020-2022) kommer vattenråden att:

- Förbättra underlag och kunskap om vattendragen, såsom flöden och näringsläckage, samt om lämpliga åtgärdsområden som minskar näringsläckage och förbättrar vattenregim. Till exempel: omhandertagande av näringsämnen och vattenutjämning i våtmarker, sedimentationsdammar och i svämplan.
- Ta fram åtgärdsplaner för alla huvudavrinningsområden med konkreta åtgärdsförslag och prioritering efter effektivitet och genomförbarhet.
- Genomför utbildningsinsatser till markägare, allmänheten och skolor för att öka kunskap om och engagemang för ett bättre vatten och renare Östersjön. Genom att organisera temakvällar och dagar, studiebesök och exkursioner. Samt genom att fortsätta med medborgars forskningsaktiviteter "Water Watch" där vattenrådsmedlemmar och skolor undersöker vattenkvalitet/ekologin i vattendrag och Östersjön.
- Främja åtgärds genomförande genom samtal och fältbesök med markägare, samt genom att stöta i bidragsansökan för projektering och genomförandet.

Till ett antal avrinningsområden har under tidigare år utvecklats åtgärdsplaner. Åtgärdsarbetet och uppföljningar av åtgärder har ledd till lärdomar som kommer användas i de nya åtgärdsplanerna. Arbetsgrupper i vattenråden kommer bland annat studera historiska kartor och använda länsstyrelsens våtmarksplaneringsverktyg. Vi kommer också ta med resultat av aktuella kartläggningar, såsom från Kalmar kommuns LOVA-projekt "Plan för vattenhållande åtgärder" och Nybro kommuns kartläggning av vattenhållande åtgärder i skogen. Arbetet sker också i nära samverkan med regionens LEVA-projekt som ledds av LRF och med experter från bland annat länsstyrelsen, Linnéuniversitetet, SGU och SMHI.

Finansiering i projektet kommer även användas för att anlita experthjälp i arbetet. Till exempel biotopkartering, GIS-expert som hjälper lokalisera område med mest näringsläckage, bedömning av vattenanvändning och påverkan på flöden, beräkna behov och möjligheter att hålla vatten i landskapet (lokalisera större våtmarker, sjöar som kan återställas).

Arbetet presenteras i vattenrådets egen vattenrådskarta och i olika lokala och regionala samverkansplattform.

Kostnader:

- Projektledare: 50%, under 3 år: 990.000
- Inhyrd experthjälp (se ovan) : 450.000
- Studiebesök/exkursioner, lokalhyra och material: 60.000

Totalt. 1.500.000

Karta verksamhetsområde: